

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Voorlopige redactie-commissie: de professoren P. Deddens, H. J. Jager en C. Veenhof.
Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Ds R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. v. Bruggen, Assen; Ds D. J. Buwaida, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; K. van Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Ds H. M. Mulder, Kampen; Rudolf van Reest; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. P. DEDDENS, Spoorwade 7, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: De nieuwe Bijbelvertaling, slot. — Uit de Schrift: Erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus (Rom. 8:17). — Kerkelijk leven: „Hereniging“? Wederkeer! — Is voor de gebonden kerken „hereniging“ primair? — We moeten toch ver-gevensgezind zijn? — De rechten van de (vrijem.) kerken op de goederen der (plaatselijke) kerken. — Doctoraal

examen. — Een „historische“ dag. — Op en om 't kerkplein: De heerlijkheid van de olie-lamp. — Onder de streep: Toenemende verwarring. — Pol. en Soc. leven: Naar een chr. vereniging der standen, slot. — Lit. en Kunst: Ver-legenheids-„cultuur“. — Jeugdleven. — Pop. Wetensch. Schetsen: Koning Josia van Juda, 1. — Kerknieuws.

ningin, dat tot uiting kwam in de naamgeving 'Im-manuël' is ingeschakeld in het verlossingswerk, dat de Here in de dagen van Jesaja werkte, en dat Hij als teken gaf aan Achaz. En reeds daarom, zonder direct verband met de geboorte van Christus Jezus nog, is deze profetie 'messiaans' te noemen. En om-dat de Here in diezelfde stijl werkte meer dan zeven eeuwen later, toen Jozef en Maria zich voorbereiden op hun huwelijks-gang, daarom kan Mattheus dan ook de profetie van Jesaja op dat moment in 'ver-vulling' zien gaan; Jozef krijgt, verdiept en vervuld, hetzelfde teken dat de Here ook aan Achaz had toe-gezegd.

Maar — al kan ik niet met zekerheid spreken — de vertaling van N.B.G. verradt m.i., dat men in de boezem der commissie het over deze vragen niet eens was, en toen gekozen heeft voor een compromis. Men vindt hier: 'Zie, de jonkvrouw zal zwanger worden en een zoon baren'. Als vertaling acht ik dit reeds ontoelaatbaar, omdat het Hebreeuws een heel ander woord voor 'jonkvrouw' heeft, Maar de kwestie, die aan de orde is, wordt nu helemaal omsluisd en in de nevel gezet. Men heeft nu een keurige term: 'Jonk-vrouw' klinkt nog al deftig en adellijk, maar de typi-sche betekenis van het Hebreeuws is onder de hand achter al die deftigheid weggemoffeld. En dat mag een vertaler m.i. nooit doen.

Men had ook hier de hele moeilijkheid kunnen om-zetten, door de vertalingen 'jonge vrouw' en 'maagd' als alternatieflezingen naast elkaar te plaatsen.

Nu men een andere methode volgde, zat er uiter-aard niets anders op, dan in een compromis te berus-ten, maar daarbij kwam de vertaling toch lelijk in het gedrang. Nu is het met alle plechtigheid toch maar in de mist gezet, wat Jesaja bedoelde. Zet men twee vertalingen tegenover elkaar, dan wordt de kwe-tie scherp gesteld: het betekent of dit of dat. Water-en-melk-vertalingen brengen echter niemand verder.

Het wordt tijd om de reeks eens te besluiten. Samen-vattend zou ik willen zeggen: we hebben veel gekregen om dankbaar voor te zijn; maar een herziening lijkt me op meerdere plaatsen en uit meerdere motieven geboden, vóór zulk een vertaling min of meer gezag-hebbend mag worden.

En als ik nog bepaalde wensen mag uiten, dan zou-den het deze zijn:

a) ik wilde graag, dat een 'theologische' woorden-lijst werd opgenomen, waarin kort en zakelijk de ty-pische inhoud van allerlei bijbelse termen (als 'ver-bond', 'goedertieren', 'rechtvaardig', 'heilig' etc.) werd aangegeven.

b) daarnaast wilde ik graag een — laat ik gemakshalve maar zeggen — 'archeologische' woordverkla-ring zien opgenomen, waarin vreemde woorden als 'efod', 'terafim', 'urim en thummim', alsmede namen van maten en gewichten werden toegelicht.

c) En ook meen ik, dat van groot belang zou zijn de opname van een groot aantal kaarten. Niet slechts van geheel Palestina in de verschillende perioden van zijn historie, maar vooral ook allerlei schets-kaartjes en situatietekeningen, ter verduidelijking van allerlei historische berichten. Het is me de laat-ste jaren meermalen gebleken: soms wordt een exe-getische puzzel op eens klaar door een goede schets van het terrein, waar een slag plaats heeft. De krijgs-list bij Al was me pas duidelijk, toen ik een aantal kaarten had geraadpleegd. En het verhaal van Richt. 20 wordt pas doorzichtig, als men een situatieteke-

DE NIEUWE BIJBELVERTALING (VIII, slot)

(ENIGE VOORLOPIGE OPMERKINGEN).

HOOFDARTIKEL

Bij toepassing van de alternatief-methode had men ook kunnen vermijden allerlei o o m p r o m i s -v e r t a l i n g e n, die thans onontkoombaar waren. Uiteraard ben ik niet bij de besprekingen in de com-missie aanwezig geweest; en dus kan ik ook niet met zekerheid zeggen, dat bedoelde vertalingen als com-promis bedoeld zijn. Laat ik daarom zeggen, dat er meerdere vertalingen hier te vinden zijn, die op mij de indruk van een compromis maken. En die ik daarom als vertaling afwijs, omdat ze vlees noch vis zijn.

Om enkele voorbeelden hiervan te noemen: aller-eerst Job 2:9. Jobs vrouw geeft hem, na al de ellen-de die hij beleefd heeft, de raad: 'Zegen God, en sterf' (St. Vert.). Elders in de bijbel komen we de-zelfde term tegen, nl. 1 Kon. 22:10, waar Izebel de oudsten van Samaria beveelt, een paar valse getuigen tegen Naboth te laten optreden, wier beschuldiging ze ook alvast dicteert: 'Gij hebt God en den koning ge-zegd'.

Ik denk, dat ieder wel de bedoeling zal begrijpen. 'Zegenen' is in dit verband een euphemisme voor 'vloeken'. Naboth moet beschuldigd worden van een vervloeking zowel van God als van de koning. En Jobs vrouw adviseert haar man, om zijnerzijds God nu maar te gaan vloeken.

Maar als dat de betekenis is, zou het dan niet aan-beveling verdienen, om nu ook maar zo te gaan ver-talen? N. B. G. heeft echter in beide plaatsen gekozen voor 'vaarwel zeggen'. En ik ben bang, dat deze weergave niets anders is dan een compromis. Het lijkt me niet onmogelijk, dat sommige commissie-leden hier wilden vertalen naar de klaarblijkelijke bedoeling, en dat anderen zich daartegen hebben verzet, omdat ze 'vloeken' hier te cru vonden. Anders kan ik me tenminste niet begrijpen, hoe men kwam aan 'vaarwel zeggen'. Ik zeg direct: als compromis is de vertaling niet ongelukkig. Want men kan aansluiten bij de begripsontwikkeling: zegenen-groeten-vaarwel-zeggen. Alleen maar: op die wijze ontleent men aan de tekst alle felheid en hartstocht. Vaarwelzeggen van God is ook mogelijk bij de man, die onverschillig voor Hem geworden is, en zich om de Here niet be-kommert. Maar alle momenten van verbittering, op-standigheid, brutaliteit, afkeer etc. komen zo niet tot uitdrukking, terwijl al die schakeringen in het he-breeuws woord wel aanwezig zijn. En men moet toch een term kiezen, die zo nauwkeurig mogelijk ook de gevoelswaarde van het oorspronkelijke vertolkt. Uit dien hoofde acht ik de vertaling in kwestie beslist ongelukkig. Men heeft een nette term gekozen, maar meteen een, die bleek is en kleurloos, en die de diep-ten van de grondtekst niet uitsprekt, maar eigenlijk ze bedekt en camoufleert. 'Vaarwelzeggen' is in dit verband me veel te neutraal, te slap, te weinig ge-passioneerd.

Van iets andere aard is mijn bezwaar tegen de vertaling van Jes. 7:14, al hangt het wel samen met mijn algemene bedenkingen tegen compromis-vertalingen. In Jes. 7:14 hebben we de beroemde 'messiaanse profetie': 'Ziet, een maagd zal zwanger worden, en een zoon baren, en zijn naam Immanuël heeten'. En bij dat spreken van 'messiaanse profetie' in dit verband hebben we ongetwijfeld de Schrift op onze hand, zie maar Matth. 1:21.

Alleen maar, de vraag was allang: zag deze pro-fetie direct op Christus' geboorte dan wel indirect? Was met die 'maagd' bedoeld Maria, of eventueel eerst een andere? Was deze tekst bewijs voor het dogma der 'maagdelijke geboorte'? enz. Vragen te over. Ieder, die commentaren onder zijn bereik heeft, en wel eens over deze tekst heeft willen preken, weet er het een en ander van.

Nu was het opmerkelijke, dat het Hebreeuws spreekt van 'de' maagd inplaats van 'een' maagd. Al sluit dat de vertaling 'een' maagd niet uit, gezien de eigenaardigheden van die taal. Maar veel ingrijpen-der waren de discussies rondom het woord 'maagd'. Want bij 'maagd' denken wij uiteraard aan een on-getrouwde vrouw; maar het hebreeuwse woord be-doelt meer een jonge vrouw, die wel getrouwd is, doch nog geen kinderen heeft.

Het gevaar is nu groot voor iedereen, om een ver-taling te kiezen op grond van dogmatische keus (vóór of tegen het dogma der 'maagdelijke geboorte'). En weer zeg ik: het kerkelijk dogma mag niet beslissend zijn bij welke vertaling dan ook. Natuurlijk geloven wij allen van harte de belijdenis, dat Jezus Christus is ontvangen van de Heilige Geest, en geboren uit de maagd Maria, met alles wat Catechismus en Geloofsbelijdenis in dit verband zeggen. Want dat is een spreken naar de Schriften. Maar daarmee is niet beslist, hoe Jes. 7:14 vertaald moet worden. Die kwestie mag naar mijn diepe overtuiging niet dog-matisch worden uitgemaakt. Maar alleen zuiver-exe-getisch. Want het dogma der kerk steunt op de exe-gese (inclusief de vertaling) niet op het dogma. Men heeft ook hier alleen te vragen: wat s t a a t e r p r e c i e s? Wie de maagdelijke geboorte gelooft, mag toch niet op die grond de voorkeur geven aan de vertaling 'een maagd zal zwanger worden'. Wie dat dogma verwerpt, mag evenmin vanuit die verwerping de vertaling 'maagd' hier afwijzen.

Nu meen ik — ik kan dat alweer niet van een uitvoerige bewijsvoering vergezeld doen gaan —, dat hier de vertaling 'de jonge vrouw' de beste is. En ook, dat daarmee in eerster instantie werd ge-doeld op de vrouw van Achaz, koningin Abi. Daar-mee is deze tekst niet van zijn messiaanse karakter beroofd, integendeel. Het gaat er maar om, wat men onder 'messiaans' en 'profetie' verstaat. De aankon-diging van Hizkia's geboorte, en het geloof der ko-